

Országos Rendőrfőkapitány

Papp Károly r. altábornagy

Szám:

Tárgy: alapjogot érintő rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

Hiv. szám: –

Ügyintéző:

Telefon:

E-mail:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva panaszos által előterjesztett panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 330. § (2) bekezdése, Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület (tájékoztatásul)
- 3) Rendőr-főkapitányság vezetője (tájékoztatásul)
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos terjesztette elő panaszát a Panasztestületnél, melynek kiegészítésére – a Panasztestület felhívására – került sor.

A Panaszos személyesen előterjesztett beadványában a Rendőrkapitányság rendőrei által vele szemben foganatosított rendőri intézkedéssel összefüggésben terjesztette elő panaszát.

A Panaszos előadta, hogy *-n, az esti órákban végrehajtott ellenőrzés során kiderült, hogy a Panaszos unokaöccsének bérletén az érvényességi idő hamis, ezért a jegyellenőrök értesítették a rendőrséget.

A Panaszos ezen előzmények után érkezett az unokaöccséhez a helyszínre, de itt a Panaszos bérletéről is kiderült, hogy hamis.

A rendőrök azt a tájékoztatást adták Panaszos részére, hogy tanúként akarják őket kihallgatni, mely maximum egy órát vesz igénybe, és kérték őket, hogy fáradjanak velük a kapitányságra.

A Panaszos sérelmezte, hogy ehhez képest előállították, majd gyanúsítottként hallgatták ki, valamint közel * órán keresztül tartották fogva őket. Nem történt más eljárási cselekmény csak a kihallgatás. A Panaszos még a rendőrök hangnemét is sérelmezte. A hamis bérlet készítőjét a Panaszos lakóhelye szerinti rendőrség közben elfogta.

A Panaszos a Panasztestület részére postai úton megküldött panasz kiegészítésében előadta, hogy miután kiderült, hogy a havi bérletük hamis – amiről nem volt tudomásuk –, a rendőrök mondták, hogy be kell menniük tanúkénti kihallgatásra. A Panaszos közölte velük, hogy nem tud akkor bemenni, mivel az öt éves kislányával a skizofrén beteg férje volt otthon. Mivel ez a betegség kiszámíthatatlan, ezért kérte, hogy reggel vagy bármikor be tud menni a rendőrkapitányságra vallomást tenni, mivel akkor már este volt.

A rendőrök azt mondták, hogy muszáj bemenniük, de megígérték, hogy kiküldenek valakit a kislányhoz és maximum egy óra hosszát tart az egész kihallgatás. Ekkor a Panaszos megnyugodott és bement velük az „őrsre”. Miután bementek, két óra várakozás után bevitték a Panaszost egy helyiségbe, ahol egy rendőrnő előtt pucérra kellett vetkőznie, minden ruháját átnézte, elvették tőle mindent, amit visszakapott * óra „bentlét” után.

A Panaszost bezárták egy helyiségbe, ahol a „foglár” azt mondta, ha „kussolunk, akkor szól az érdekünkben, ha nem, akkor bent leszünk reggelig.”

Nem voltak a Panaszosnál a gyógyszerei, amire szintén felhívta a rendőrök figyelmét, mivel depressziós beteg és gond van a vérnyomásával is. A Panaszos kért ügyvédet a szlovák konzulátusról, mivel szlovák állampolgár, de a szemébe nevettek, és annyit mondtak, majd jön. Persze nem hívtak senkit. A „foglár” kimondottan gúnyosan, undokul beszélt velük, letegezte őket, és mindig azt mondta, hogy kussoljanak és akkor nem lesz baj, feküdjenek le

egy „földre lerakott koszos szivacsra” és aludjanak, „mert maximum öt óra a várakozási idő, amit szintén durván, letegezve” mondott.

Kb. * óra elteltével elvitték a Panaszost kihallgatásra, ami nagyjából maximum * percig tartott, mert a nyomozót sem igazán érdekelte, hogy mi és hogy történt, még az illető „úriember” nevét sem kérdezte meg, akitől a bérletet vette. A Panaszos maga mondta neki a nevet és tájékoztatta, hogy meg van a telefonszáma is, de a nyomozó erre vonatkozóan nem nyilatkoztatta.

Miután * órát bent töltött a Panaszos, kiengedték őt és a „foglár” kb. hajnali * órakor megkérdezte tőle, hogy kér-e reggelit, valamint azt, hogy miért morcos, illetve azt, hogy „talán nem tetszett a vendégszeretetük?”. Másnap a Panaszos felhívta a lakóhelye szerint illetékes körzeti megbízottat. Elmondta neki, hogy mi történt és ezek után a Panaszos segített a rendőrségnek elfogni a bérlethamisítót.

A Panaszos a fentiekre tekintettel kérte a Panasztestületet, hogy panaszait vizsgálja ki.

A Panaszos a vele szemben foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban – *beadványa szerint* – az alábbiakat sérelmezte:

1. gyanúsítottként történő kihallgatását, illetve védő kirendelésének elmulasztását, nyomozó érdektelenségét,
2. unokaöccsével szemben foganatosított rendőri intézkedést,
3. az előállítás jogalapját, jogszerűségét és időtartamát, ruházat átvizsgálását,
4. a tájékoztatási kötelezettség, a hozzátartozó kiértesítése, kiskorú gyermeke felügyelete és gyógyszereinek bevétele elmaradását,
5. a rendőrök hangnemét.

A Panasztestület hivatkozott állásfoglalása szerint a rendőri intézkedés érintette a Panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, valamint XXIV. cikkében rögzített tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát.

A Panasztestület eljárásában megállapította, hogy a Panaszossal szemben fennállt a rendőrség oldalán az intézkedési kötelezettség.

A tettenérés megalapozta továbbá a Panaszos megfelelő joggal történő előállítását, ezért nem sérült a személyi szabadsághoz való joga.

Az állásfoglalás megállapította, hogy mivel a rendőrség nem adott megalapozott választ arra a kérdésre, hogy mi indokolta a Panaszos 5 óra 45 perc időtartamú előállítását, milyen érdemi eljárási cselekményeket folytattak le ezen időtartam alatt, ezért a Panasztestület álláspontja szerint az előállítás időtartama sértette a Panaszos személyi szabadsághoz való jogát.

A Panasztestület álláspontja szerint a Panaszos tisztességes eljáráshoz való joga az általa kért személy kiértesítését illetően, illetve az emberi méltósághoz való jogának sérelme gyógyszereinek be nem vétele miatt nem állapítható meg.

A Panaszos azon sérelmét, mely az előállítás során alkalmazott ruházatátvizsgálásra vonatkozott, a Panasztestület álláspontja szerint megfelelő joggal hajtotta végre a rendőrség az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján.

A Panaszos a panasz kiegészítése során úgy nyilatkozott, hogy az intézkedés elején a rendőrök félre tájékoztatták őt, miszerint csak egy órát fog igénybe venni az eljárás, valamint arról is, hogy tájékoztatta a rendőrséget, hogy beteg hozzátartozója várja otthon.

A Panasztestület álláspontja szerint a Panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a tájékoztatás miatt nem sérült.

A Panaszos által a rendőrök hangnemére és bánásmódjára vonatkozó panasz kapcsán a Panasztestület úgy foglalt állást, hogy sértette a Panaszos emberi méltóságához való jogát, mivel a fogvatartást foganatosító rendőrség azt a választ adta, hogy az intézkedő rendőrök hangnemét és bánásmódját nem állt módjában jellemezni, tekintettel arra, hogy őket az ügyvel kapcsolatban nyilatkoztatni nem tudta.

A Panasztestület megítélése szerint az alapjogsérelem elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően – súlyos alapjogsérelem esetén – a panaszt az országos rendőrfőkapitány bírálja el.

II.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettségének keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközöket szerezte be:

- panaszbejelentéséről felvett jegyzőkönyv;
- panasz kiegészítése;
- a Rendőrkapitányság vezetőjének átíratva a Panasztestület megkeresésére;
- a Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Járőrszolgálati Alosztály vezetőjének összefoglaló jelentése;
- jelentés elfogás végrehajtásáról és mellékletei:
 - parancsnoki vélemény és kivizsgálás,
 - nyilatkozat az előállított személy előállító helyiségben történő elhelyezésekor a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről, hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről és az írásos tájékoztató átvételéről,
 - a fogvatartott élelemmel történő ellátásáról,
 - nyomtatvány az előállító helyiségben elhelyezett fogvatartott személyről,
 - jegyzőkönyv a letéti tárgyakról,
 - igazolás a rendőrségi előállítás időtartamáról,
 - határozat lefoglalás elrendeléséről,
 - jegyzőkönyv lefoglalásról.
- a Rendőrkapitányság vezetőjének átíratva és mellékletei:
 - Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Járőrszolgálati Alosztály vezetőjének összefoglaló jelentése,
 - jegyzőkönyv tanúkihallgatásról;

- jegyzőkönyv gyanúsított kihallgatásáról;
 - jegyzőkönyv Panaszos gyanúsított kihallgatásáról.
- jegyzőkönyv tanú meghallgatásáról.

III.

A rendőri intézkedés elleni panasz kivizsgálásakor vizsgálat tárgyává tettem, hogy valamennyi panaszosi sérelemre kiterjed-e a hatásköröm.

1. Gyanúsítottként történő kihallgatása, illetve védő kirendelésének elmulasztása, nyomozó érdektelensége

Az Rtv. 92. § (1) bekezdés szerint: *„Akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint*

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kitételétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és büntetőrendészeti feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója

bírálja el.”

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 195. § (1) bekezdés szerint:

„195. § (1) Akire nézve az ügyész vagy a nyomozó hatóság határozata közvetlen rendelkezést tartalmaz – ha e törvény kivételt nem tesz –, a határozat ellen a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

A Be. 196. § (1) bekezdés szerint:

„(1) Akinek az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit közvetlenül sérti, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.”

A belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 140. és 141. §-ai szerint:

„140. § A panaszt írásban vagy szóban lehet előterjeszteni. A szóban előterjesztett panaszt jegyzőkönyvbe kell foglalni.

141. § A nyomozás során a panaszt a határozatot hozó, az intézkedést foganatosító, illetőleg az intézkedést elmulasztó nyomozó szervnél célszerű előterjeszteni.”

Panaszos sérelmezte, hogy gyanúsítottként hallgatták ki, illetve kifejezett kérése ellenére nem kapott ügyvédet a szlovák konzulátustól. A kihallgatást végző rendőrt sem érdekelte, hogy mi és hogy történt, még annak a neve, telefonszáma sem érdekelte, akitől a bérletszelvényt vásárolta.

A Panasztestület hatáskörének hiányát állapította meg a fenti kérdésekben, mivel olyan kérdések vizsgálatára, amely a rendőrség azon intézkedésével vagy mulasztásával kapcsolatosak, melyet egy büntetőeljárás során nyomozóhatóságként eljárva végez.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítottam, hogy a védő meghatalmazására, illetve kirendelésére vonatkozó kérdésre a büntetőeljárás során a jegyzőkönyv felvételekor Panaszos azt nyilatkozta, hogy védőt nem kíván megbízni.

A jegyzőkönyv tartalmazza továbbá azt a külföldi állampolgár esetén kötelező tartalmi elemet, melyben a nyomozó hatóság figyelmeztette, hogy *„a nem magyar állampolgár gyanúsítottkénti kihallgatásáról az állampolgársága, ha az érintett több állam állampolgára, az általa megjelölt állampolgársága szerint illetékes külképviseletet a nyomozó szerv a Külügyminisztériumon keresztül akkor értesíti, ha ezt az érintett kéri. A gyanúsított kihallgatását a külképviselet értesítése nem késleltetheti. A külképviseletnek a kihallgatáson jelen lévő tagja a kihallgatotthoz kérdéseket nem intézhet, észrevételt nem tehet, indítványt nem terjeszthet elő.”*

Panaszos rögzített nyilatkozata alapján a jogaira történő figyelmeztetést megértette és kijelentette, hogy vallomást kíván tenni, a külképviselet értesítést nem kezdeményezte.

A Panaszos panaszbeadványában szereplő „...mert a nyomozó urat sem igazán érdekelte, hogy mi és hogy történt, még az illető úriember nevét sem kérdezte meg, akitől a bérletet vettem, én magam mondtam neki a nevet és tájékoztattam, hogy meg van a telefonszáma is, de nem kérte...” kijelentés nem helytálló, mivel a jegyzőkönyvben rögzített nyomozó által feltett kérdésnek ellentmond, mely szerint: „Azt meg tudja mondani, hogy pontosan kitől került megvásárlásra a bérletet?”

Tekintettel arra, hogy az elfogás végrehajtásáról készített jelentés alapján megállapítható, hogy a Panaszos nem rendelkezett a személy telefonszámával, ezért azt az első kihallgatás során a jegyzőkönyvben tovább „erőltetni” felesleges lett volna, hiszen a jelentésben szó szerint az szerepel, hogy a Panaszos „Elmondta továbbá, hogy a bérleteket árusító személy telefonszáma a mobiltelefonjában van, viszont azt nem tartja magánál.”

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján jelen eljárás tárgya kizárólag az Rtv. IV., V. és VI. fejezete által szabályozott rendőri intézkedésekkel szembeni panaszok elbírálása lehet. A büntetőeljárás megindulását követő eljárási cselekményekkel összefüggő panaszok elbírálására a törvényességi felügyeletet gyakorló ügyészség rendelkezik hatáskörrel, a Ket. keretei között ezek alapján nincs törvényes lehetőség, ezért e panaszpontok vizsgálatát mellőztem.

A büntetőeljárás részét képező eljárási cselekmények (pl.: rabosítás, gyanúsítás, lefoglalás, stb.) jogszerű végrehajtásának elbírálására közigazgatási eljárás keretei között nincs törvényes lehetőség. A büntetőeljárás részét képező eljárási cselekményekkel szemben a Be. által meghatározott jogorvoslati fórumrendszer keretein belül és módon lehet panasszal élni.

A Panaszos által előterjesztett gyanúsítottként történő kihallgatás, védő kirendelésének elmulasztása, nyomozó érdektelensége elleni panasz – a hivatkozott törvényi rendelkezésekre tekintettel – hatáskör hiányában nem bírálható el, ezért a jelen határozatban foglalt döntés arra nem terjed ki.

2. Unokaöccsével szemben foganatosított rendőri intézkedés

Az Rtv. 92. § (2) bekezdés szerint:

„(2) Akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.”

A Panaszos beadványában és annak kiegészítésében is sérelmezte, hogy unokaöccsével szemben is foganatosítottak rendőri intézkedést.

A Panasztestület ebben a kérdésben is hatásköre hiányát állapította meg, mivel a panasz eljárás során a Panaszos nem csatolt meghatalmazást, illetve a Panaszos unokaöccse maga sem tett panaszt az ügy alapjául szolgáló intézkedéssel összefüggésben.

Tekintettel arra, hogy ennek a cselekménynek nem a Panaszos, hanem unokaöccse az érintettje, aki azonban ebben a tekintetben nem terjesztett elő önálló panaszbeadványt, illetve ebben a vonatkozásban képviseleti meghatalmazást sem csatolt és jogos érdeksérelmet sem valószínűsített a Panaszos az eljárásban, ezért – figyelemmel a hivatkozott törvényi rendelkezésre – a jelen határozatban foglalt döntés arra nem terjed ki.

IV.

A tényállás minden részletre kiterjedő tisztázása érdekében lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a Panaszos által Panasztestületnél előterjesztett panaszban és panasz kiegészítésében megfogalmazott állításokat alátámasztó bizonyítási indítványt, nyilatkozatot, illetőleg egyéb bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során – az intézkedő rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem lehetett eleget tenni, ezért tanúkat kellett meghallgatni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdése szerint, a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre¹ is.

V.

3. Az előállítás jogalapja, jogszerűsége és időtartama, a ruházat átvizsgálása

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerint:

„(1) A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,

a) akít szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek;”

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 28. § (1) bekezdés szerint:

¹ Pl.: 1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.

„(1) A rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a tettenérés helye szerint illetékes, szükség esetén a legközelebbi általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervhez állítja elő.”

A büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 345. § szerint:

„Aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot felhasznál, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

[Hamis magánokirat felhasználása]

Az Rtv. 33. § (3) bekezdés szerint:

„(3) A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”

Az Rtv. 33. § (4) bekezdés szerint:

„(4) Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.”

A Szolgálati Szabályzat 30. § (3) bekezdés szerint:

„(3) Az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. § (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.”

A Szolgálati Szabályzat 31. § (8) bekezdés szerint:

„(8) Az előállítás biztonsági követelményeire figyelemmel, valamint az esetleges önkárosítás megelőzése érdekében az előállító helyiségben a fogvatartott saját tulajdonú alsó- és felsőruházatát nadrágszij nélkül, lábbelijét cipőfűző nélkül tarthatja magánál.”

A Panaszos panaszbeadványában sérelmezte, hogy a rendőrök azt a tájékoztatást adták részére, hogy tanúként akarják kihallgatni, mely maximum egy órát vesz igénybe, és kérték, hogy fáradjon velük a kapitányságra; azonban ehhez képest előállították, majd gyanúsítottként hallgatták ki, valamint közel * órán keresztül tartották fogva. Megítélése szerint ezen időtartam alatt nem történt más eljárási cselekmény csak a kihallgatás.

A Panasztestület álláspontja szerint a Panaszos unokaöccse miatt érkezett a helyszínre, ahol kiderült, hogy az ő bérlete is hamis, mellyel utazási jogosultságát igazolni kívánta. Az ellenőrök ekkor tartóztatták fel a Panaszost és unokaöccsét, és kérték a rendőrség intézkedését.

A BKV jegyellenőrök által kért rendőri intézkedésre okot adó körülmény felvetette annak gyanúját, hogy a Panaszos magánokirat-hamisítás bűncselekményét követi el, ezért a rendőrségnek fennállt az intézkedési kötelezettsége. A tettenérés megalapozta továbbá a Panaszos megfelelő jogalappal történő előállítását, ezért nem sérült a személyi szabadsághoz való joga.

Az állásfoglalás megállapította azonban, hogy mivel a rendőrség nem adott megalapozott választ arra a kérdésre, hogy mi indokolta a Panaszos * időtartamú előállítását, milyen érdemi

eljárási cselekményeket folytattak le ezen időtartam alatt, ezért az előállítás időtartama sértette a Panaszos személyi szabadsághoz való jogát.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés szerint *n, * óra * perckor a Rendőrkapitányság illetékességi területén láttak el járőrszolgálatot rendőrök, melynek során odalépett hozzájuk a jegyellenőr, aki segítséget kért, mivel két személy hamisított bérletekkel próbálta meg igénybe venni a tömegközlekedést.

A rendőri intézkedést kérő jegyellenőr előadta, hogy aznap, * óra * perc körüli időben ugyanezen személyek igénybe szeretnék volna venni a járművet közlekedés céljából, de az ellenőrök észlelték, hogy a Panaszos társaságában lévő személy által felmutatott * számú bérleten feltüntetett bélyegzőn jogosulatlan beavatkozás, jelei észlelhetőek. A bérletszelvény anyagában is eltért a valóditól.

A jegyellenőr a bérletszelvényt az utazási szelvény bevonására szolgáló okmánybevonó ellenében az érintett személytől elvette és a szükséges intézkedéseket megtette.

Ezt követően * óra * perc körüli időben a Panaszos és társa ismét igénybe szeretnék volna venni a járművet utazás céljából a Panaszos által felmutatott * számú általános havi bérlettel.

Az ellenőr elmondta, hogy ez utóbbi bérlet ugyanazokkal a hamisításra utaló jegyekkel rendelkezik, mint a Panaszos társától korábban elvett bérlet. E tény közlését követően a két személy ekkor már nem volt hajlandó együttműködni. Ezt követően kért rendőri intézkedést.

Az elfogásról készült jelentés alapján a későbbi Panaszost és unokaöccsét, az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint igazoltatták, és Panaszost bérletszelvény átadására szólították fel, akik a rendőri intézkedésnek alávetették magukat, a személyazonosságukat hitelt érdemlő módon igazolták.

Kérdésre Panaszos elismerte, hogy a bérletszelvényekhez az interneten keresztül jutottak hozzá, majd egy előre megbeszélt helyszínen és időpontban kerültek átvételre, melynek során két darab bérletszelvényt vásárolt, darabját *-Ft-ért. Elmondta továbbá, hogy a bérleteket árusító személy telefonszáma a mobiltelefonjában van, de azt nem tartja magánál.

A jelentésben szerepel továbbá, hogy a Panaszossal és társával közölték, hogy cselekményükkel bűncselekményt követtek el, és az előzetes ruházatátvizsgálást követően előállításukra került sor a Rendőrkapitányságra, melyet tudomásul vett.

Ezt követően további kényszerítő eszköz alkalmazása nélkül az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján a helyszínen elfogták és előállították a Rendőrkapitányságra.

Az intézkedő rendőr az Rtv. 13. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettsége alapján a jegyellenőr felkérésére jogszerűen kezdeményezett intézkedést a Panaszossal szemben, mert a Panaszos az általa vásárolt hamis tömegközlekedési bérletszelvénnel kívánt részt venni a közlekedésben.

Az intézkedő rendőr ezért megalapozottan feltételezte, hogy a Panaszost és társát okirattal kapcsolatos bűncselekmény elkövetésén érte tetten.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja, és az Rtv. 29. § (2) bekezdése alapján jogszerűen került sor a Panaszos igazoltatására, illetve az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja, valamint a Szolgálati Szabályzat 28. § (1) bekezdése alapján a szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenért Panaszos elfogása és előállítása megalapozott és jogszerű volt, ezért a panasz e tekintetben alaptalan.

Az előállítás időtartama tekintetében az alábbiakat állapítottam meg.

A határozat II. pontjában felsorolt rendelkezésre álló bizonyítékokból megállapítottam, hogy a Panaszos igazoltatására *-n, * óra * perckor került sor. Ezen időponttól folyt a Panaszos helyszíni meghallgatása, az adatgyűjtés, illetőleg annak helyszíni eldöntése, hogy milyen további intézkedéseket kell végrehajtani. Ezt követően kezdődött meg a Panaszos előállítása a Rendőrkapitányságra.

Az előállítás a kiállított igazolás szerint *-n, * óra * perckor kezdődött és *-n, * óra * perckor fejeződött be.

A rendőrkapitányságon letéti jegyzőkönyvet vettek fel, kitöltötték a fogvatartással kapcsolatos dokumentációt, bevezették a Panaszos adatait a fogdai nyilvántartásokba, valamint az intézkedő rendőrök elkészítették a Panaszos elfogásáról és előállításáról készült jelentést. Ezt követően kerülhetett sor annak eldöntésére, hogy a bűncselekmény elkövetésének gyanúja megalapozza-e valamely halaszthatatlan nyomozási cselekmény elrendelését, és ha igen, akkor milyen intézkedéseket kell végrehajtani, jegyzőkönyvezni.

Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése szintén időt vett igénybe. A rendőri jelentés elkészítését követően a parancsnoknak azt is vizsgálnia kellett, hogy az intézkedés jogszerű, szakszerű és indokolt volt-e.

Megállapítottam továbbá, hogy a rendőri intézkedést kérő jegyellenőrt tanúként hallgatta ki a nyomozó hatóság a jegyzőkönyv alapján *-n, * óra * perc és * óra * perc között. A Panaszossal együtt elfogott és előállított személy gyanúsítottként került kihallgatásra * közötti időben.

A hatóság lefoglalást hajtott végre, melyről határozatot és jegyzőkönyvet kellett készítenie. A lefoglalásra – a határozat ismertetését követően – *-n, * óra * perckor került sor. Ezt megelőzően a megalapozott gyanú közléséhez való előkészületek (pl.: gyanúsítás szövegezése, határozat megfogalmazása, vezetővel, lefoglalást szenvedő féllel történő aláíratása, stb.) folytak. Az előállítás időtartama alatt a nyomozó hatóság előkészült gyanúsított ki hallgatására, a rendelkezésére álló iratok alapján az esetleges további nyomozati cselekmények megtervezését értékelte.

A fenti intézkedések, cselekmények elvégzése jogszabályi kötelezettségen alapulnak, azok időnként időigényesek, így bár a Panaszos számára láthatóan semmilyen intézkedés nem történt az ügyben – figyelembe véve a helyszínen, valamint a rendőrkapitányság épületében foganatosított további intézkedéseket, nyomozati cselekményeket – az előállításra az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányosság figyelembe vétele mellett, a szükséges ideig került sor.

Fontosnak tartom kiemelni, hogy a Fővárosi Bíróság korábbi ítéletében² kifejtette, hogy „az előállítás, mint rendőri intézkedés csak az adatok felvételét, illetőleg a tényállás rögzítését foglalja magában, semmiféle érdemi döntést nem eredményez. Az előállítást követően felvett adatok birtokában mérlegel és dönt a rendőrhatalóság arról, hogy az előállított személlyel szemben milyen eljárási cselekményt fogantatosít.”

Az előállítás időtartama kapcsán a törvényi szabályozás úgy rendelkezik, hogy az előállítás „a szükséges ideig (...)” tarthat. A szükséges idő ez esetben nyilvánvalóan, az előállítás során elvégzendő feladatokhoz rendelt időt jelenti. Az előállítás tartamát nem az előállított személy szubjektív, kényelmi szempontjai határozzák meg, és általában azt az elkövetett cselekmény tárgyi súlya sem befolyásolja. A csekély tárgyi súlyú cselekményekhez is egységes rendőri feladatok, intézkedések társulnak, amelyeket a rendőr köteles végrehajtani.

Megállapítottam a jegyzőkönyv alapján, hogy a Panaszos szabadítását követően – *-n, * óra * perc és * óra * perc között – került sor gyanúsítottkénti kihallgatására.

A Panaszos előállításának időtartama (* óra * perc) nem haladta meg az Rtv. 33. § (3) bekezdésében meghatározott 8 órás időtartamot, illetve az elfogásához kapcsolódó és a fentiekben részletezett rendőri intézkedések tartama arányban állt az előállítás időtartamával, ezért az előállítás időtartamára vonatkozó panasz alaptalan.

A ruházat átvizsgálására irányuló panasz tekintetében az alábbiakat állapítottam meg.

A Szolgálati Szabályzat 31. § (8) bekezdése alapján az előállítás biztonsági követelményeire figyelemmel, valamint az esetleges önkárosítás megelőzése érdekében az előállító helyiségben a fogvatartott saját tulajdonú alsó- és felsőruházatát nadrágszij nélkül, lábbelijét cipőfűző nélkül tarthatja magánál, így ezen tárgyak elvételre kerültek. E tekintetben a ruházat átvizsgálásra vonatkozó panasz alaptalan.

4. A tájékoztatási kötelezettség, a hozzátartozó kiértesítése, kiskorú gyermeke felügyeletének és gyógyszereinek bevétele elmaradása

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján:

„(1) A fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatalkorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.”

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése alapján:

„(2) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.”

² Pl: Fővárosi Bíróság 20.K.32.593/2007/8. számú ítélete

A Szolgálati Szabályzat 5. § (6) bekezdése szerint:

„(6) A rendőr az Rtv. V. Fejezetében foglalt intézkedését vagy az Rtv. VI. Fejezetében foglalt kényszerítő eszköz alkalmazását követően az Rtv. IX. Fejezetében meghatározott panasz lehetőségéről szóló tájékoztató keretében felhívja az intézkedés alá vont személy figyelmét a panasz előterjesztésének határidejére is.”

A Panaszos a Panasztestület felé benyújtott beadványában azt nyilatkozta, hogy a rendőrök földre tájékoztatták az intézkedés időtartamával és jogaival kapcsolatban.

A Panasztestület ebben a kérdésben úgy foglalt állást, hogy az elfogáskor intézkedő rendőrök a jogszabályokban szabályozott tájékoztatásokat a Panaszos jogairól és kötelezettségeiről, jogorvoslati jogáról, panaszjogáról, védelemhez való jogáról megadták.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése értelmében a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítottam, hogy a Panaszos az előállítás során tett nyilatkozataiban (nyilatkozat elnevezésű iraton) nem kérte személy (hozzátartozója/képviselője) kiértesítését, illetve betegségéről, egészségügyi vagy egyéb állapotból adódó különleges igényről (pl. kiskorú gyermeke felügyeletére vonatkozóan) nem számolt be.

A nyilatkozatot aláírásával hitelesítette, valamint sem a panaszbejelentéséről felvett jegyzőkönyvben, illetve sem a panasz kiegészítésében nem nyilatkozott olyan körülményről, miszerint az általa kitöltött és aláírt nyilatkozat nem valós akaratát tükrözte volna.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítottam, hogy a rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás került kiállításra, amely dokumentumon feltüntették az előállítás időtartamát, továbbá tájékoztatták a Panaszost a rendőri intézkedés elleni panaszjog lehetőségéről is. A Panaszos az igazolás tartalmát megértette, panaszt nem jelentett be, majd az igazolást aláírásával ellátta és egy példányt át is vett belőle.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítom, hogy az eljáró hatóság eleget tett a Panaszos jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatás, valamint képviselője kiértesítésének biztosítása, valamint a gyógyszerigényének biztosítása terén is. A fentiekre tekintettel, a benyújtott panasz e tekintetben alaptalan.

5. A rendőrök hangneme

Az Rtv. 13. § (2) bekezdése szerint:

„(2) A rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.”

A Rendőrség Etikai Kódexének 4. pontja szerint:

„A rendőr elismeri és védi az emberi méltóságot, tiszteletben tartja az emberi és a személyiségi jogokat. Elfogulatlanul jár el nemre, korra, állampolgárságra, etnikai

hovatarozásra, vallási és politikai meggyőződésre, társadalmi és vagyoni helyzetre tekintet nélkül.”

A Panaszos sérelmezte, hogy a személyőrzést végző rendőr kimondottan gúnyosan, undokul beszélt vele, letegezte és mindig azt mondta, hogy kussoljon.

A Panasztestület úgy foglalt állást, hogy sértette a Panaszos emberi méltóságához való jogát, mivel a fogvatartást fogatosító rendőrség azt a választ adta, hogy az intézkedő rendőrök hangnemét és bánásmódját nem állt módjában jellemezni, tekintettel arra, hogy őket az ügygel kapcsolatban nyilatkoztatni nem tudta.

A Panaszos saját állítása mellett egyéb bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott, illetve az eljárás során e tárgykörben a végrehajtott részletes tanúmeghallgatásban foglaltakon kívül eltérő bizonyíték nem merült fel.

A rendkívüli őri feladatot ellátó rendőr tanúmeghallgatása során előadta, és határozottan kijelentette, hogy nem beszélt kulturálatlanul a Panaszossal. A Panaszos által sérelmezett kifejezéseket soha nem használta. Tekintettel arra, hogy több éve teljesít szolgálatot ezen a szolgálati helyen és beosztásban, és ezidáig munkájával kapcsolatban senki nem élt panasszal, valamint mivel a rendőr által jegyzőkönyvbe foglalt vallomás közokiratnak minősül, ezért bizonyítékként ezt fogadtam el.

A fentiekre tekintettel, a benyújtott panasz e tekintetben is alaptalan.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Döntésem az alábbi jogszabályokon alapul:

- Magyarország Alaptörvénye XXIV. cikk;
- a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. III. törvény 195. § (1) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 50. § (1) bekezdése, 100. § (1) bekezdés e) pontja, 109. § (1) bekezdés a) pontja;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 13. § (1)-(2) bekezdése, 18. § (1) bekezdése, 20. § (2) bekezdése, 33. § (1) bekezdés a) pontja, 33. § (3)-(4) bekezdése, 92. § (1)-(2) bekezdése, 93/A. § (6), (7) és (9) bekezdése;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 5. § (6) bekezdése, 28. § (1) bekezdése, 30. § (3) bekezdése, 31. § (8) bekezdés;
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 345. §-a;
- a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 195. § (1) bekezdés, 196. § (1) bekezdés;
- belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 140. és 141. §-ai;
- a Rendőrség Etikai Kódexének 4. pontja.

Budapest, 2015. szeptember 14.

Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos